

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÖWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyílt-tér sora 1 korona.

A tisztviselők helyzete.

Kerületünk országgyűlési képviselőjének, dr. Darányi Ignácnak a parlamentben nem régen elmondott nagyhatású beszéde közben a többek között a következőket mondotta: Én teljesen belátom, hogy többé-kevésbé minden osztály át tudja háritani a maga terhet másra, de a fix fizetéssel ellátott közegek, különösen az állami tisztviselők, a nyugdíjas özvegyek és árvák lehetetlen helyzetben vannak. Én csak azt mondhatom, hogy mesés számba megy, hogyan tudnak megélni ezek a kisebb existenciák... És ehhez hasonló kijelentés már igen sokszor hangzott el a törvényhozás házában épügy, mint hivatalos és magánkijelentésekben.

Valóban. Aki nem hisz a csodában, az most hívó lehet: a napnál is fényesebben bizonyosodik be, hogy napjainkban is történnek csodák. Nem is egy-egy ritka esetről van szó, ezerszámra történik most naponként csoda, hogy vannak emberek, akik tisztán becsületükből élnek. Ezek a csodálatos földi lények, kiknek egyedüli életfenn tartójuk a becsület: a hivatalnokok.

Vagy nem csoda-e az, hogy napi 5-10 koronából él a hivatalnok, ruházkodik és legtöbnyire nemcsak a saját személyét tartja el ebből az

összegekből, hanem még két-három hozzátartozóját is ebből kell eltartania. Valóban csoda, hogy egy családos ember ilyen fizetés mellett tisztességesen eltartsa önmagát és családját. Éhes gyomorral, rossz ruhában, rongyos cipőben, aggódó, elkeseredett lelkülettel nem lehet megőrizni a lelki nyugodtságot és erőt, melyre most minden hivatalnok embernek kétszeresen szüksége van, hogy elvégezze a reá rótt kétszeres nehéz munkát. Nem csoda tehát ha a törvényszéki bíró maga foltozza gyermeke rongyos cipőjét, nem csoda, ha ő és családja az uzsonával tér éjjeli nyugalomra, az a családfő, aki 16--18 évi tanulás, szellemi munka után jutott csak kenyérhez.

Nem szabad a kulturának elkeseredett ellenségeket nevelni s nem szabad megengedni, hogy a mostani generáció gondolkodásába, világfelfogásába belevesődjék az elkeseredett tudat, hogy vétek önmaga ellen és vétek a családja ellen, az ész, a szellemet kiművelni és vétek szellemi munkának lenni és még nagyobb vétek önzetlen, becsületes, komoly, tudományos munkát végezni. Mert a legnagyobb, a legkegyetlenebb büntetés várakozik arra, aki ezt megkísérelni merésze: az éhezés, a nélkülözés.

A szellemi munkának is joga van ahhoz, hogy munkadíját úgy számítsa fel, hogy megtérüljenek nemcsak a

befektetett költségei, hanem, hogy ebből tisztességes, becsületes polgári haszna is legyen. Ha az állam elismeri és honorálja az iparosnak és kereskedőnek a viszonyuknak megfelelő, magasabb követeléseit, jusson eszébe, hogy a legmostohább elbánásban részesített szolgálait, a hivatalnokokat is illő volna emberibb megélhetéshez segíteni.

A háborús segély oly csekély segítség, hogy még avval a drágulás-sal sem tart lépést, melyet maga az állam diktál a maga vállalkozásainál. (a dohánydrágulással.) Az állam a maga jól felfogott érdekében cselekszik, ha a nemzetfenntartó középosztály fennmaradását lehetővé teszi és módot, alkalmat ad arra, hogy fejlődjék az az osztály, amely a jövő Magyarországot szellemi munkáit fogja adni, amely a jövő magyar kulturát fogja megteremteni. Ne engedje meg, hogy ez az osztály most ebben a kegyetlen küzdelemben a nélkülözéstől összeroskadjon és a nyomorgás szenvedéseitől elenyésszen.

Őszinte örömmel kell fogadnunk a törvényhozás házában most gyakran felhangzó nyilatkozatot, hogy a jelen háborús küzdelemek között a társadalom legmostohább osztályáról kell első sorban gondoskodni. Csak minél gyorsabban jöjjön a segítség, mert: „Bis dat, qui cito dat.“ Erre pedig a tisztviselőknek most szükségük van.

A román fronton.

Folytatás.

Lassankint a földzárak teljesen elkészültek. Iparkodott a magáét mindenki minél szebbre, kényelmesebbre csinálni, mert tisztjeink kiállításba helyezték, hogy a telet is ott fogjuk tölteni.

Szépek is lettek valóban. Kivülről oly ügyesen voltak markirozva, hogy a hozzáértőket is tévedésbe ejtették. Csak akkor vette észre őket az ember, mikor már egészen belejűk botlott, mikor az ajtajukat, vagy ablakjukat megpillantotta. Gyepféglával, vagy falevéllal voltak betakarva aszerint, hogy tisztás, vagy erdős helyen épültek. Legtöbbször a tetején még ott virított a fa.

Belülről valóságos kis lakások voltak ezek. Rendes lóca, kályha volt mindenikben. A tiszt urakéban meg azonkívül ágy, asztal, székek, lámpa, továbbá különböző lényűzési eszközök, mint pl. tükör, kép, falóra, szőnyegek. Oldalai rendszeresen bedeszakázva, alja kikapozva. Telefont, villamoscsengőt vezettünk be.

Meg is elégedtünk mindnyájan a lakásviszonyokkal.

Tisztjeink közül többen annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy ez a hely az eljövendő béke idejében igen látogatott kiránduló hely lesz. Elszámították, hogy ebben a dekkungban árulnak majd hűsítő italokat, a másikkban gyümölcs- és csemegeüzlet lesz, ismét másokat pedig vendéglőnek, kávéháznak, vagy szállodának rendeznek be.

Egyik fiatal tisztünk komoly ígéretet is

tett, hogy a háború után feleségével nem Velencebe, hanem idejön a mézesheteket eltölteni, és azideig itt élnek majd a saját dekkungjában ketecskén, boldogan, mint hajdanában Ádám és Éva a Paradicsomban.

A lövészárkokat oly erősen kiépítettük, amint az csak lehetséges volt. Hatalmas munka ment itt végbe. A sáncokat a köves talaj dacára embermagaságra leástuk és ellátuk pontos kilövő réseikkel, hatalmas oldalvédekkel és drótakadály hálózattal.

Az egyes századoktól jó szerpentin utakat készítettünk a zászlóaljparancsnokságig és lejebb egész az országutig, hogy az élelmszert, municiót annál gyorsabban szállíthassák. Ezeket az utakat tisztjeinktől neveztük el.

A hegyoldal egyik tisztásán deszkából, lécből kis 2-3 méter hosszú féltetős építményt csináltunk. Ez volt a kápolna. Környéke a Kápolna-tér. Kéthetenként szoktak itt misét tartani.

A lövészárkon és drótakadályon keresztül több helyen kaput csináltunk, hogy patrouiljaink átjárhassanak rajtuk. Egyik ilyen kapu a hadnagy-ur dekkungja közelében volt. Hadnagy ur egy táblát szegeztetett rá, melyre ez volt írva:

„Románoknak tilos az átjárás!”

És mégis átjöttek rajta a románok, mert a következő napokban abból a szakaszból ment ki járőr, mely három román fogott és ezen a kapun tértek vissza. De ezért a hadnagy ur sem haragudott.

Az egész front mentén élénk patrouilharok voltak. Ezek rendszeren a mi javunkra

döltek el, amennyiben vagy egy egy ellenséget csíptünk el, vagy sebesülést, vagy halált okoztunk nekik. Akárhányszor azonban már közeledésünk hírére meglógtak előlünk.

Egyik hajnalban különösen nagy zajjal tértek vissza a járőrök. Mi lehet a nagy láрма oka? Talán egy egész szakaszt sikerült elfogni? Vagy talán egy román generálist?

Volt okuk a tüntetésre. Nagyszerű zsákmányt hoztak. Két óriás vekni-alaku fehér kenyeret, egy tarisznya kétszersültet és egy levelet. A román stellung közelemben egy nagy fára kifüggesztve fehér táblát vettek észre. Ott bukkantak az érdekes leltre. A levél magyarul volt írva, és nekünk szólt.

Magyar katonák!

Hallottuk, hogy sokat éheztek, nyomorogtok. Itt küldünk egy kis ennivalót. Ha átjöttök hozzánk, annyit kaptok minden nap, amennyit akartok. Ne higgyétek ám, hogy foglyainkkal rosszul bánunk. Tisztjeitek félrevezetnek benneteket. Különben úgy is körül vagytok véve. Legfőjebb egy két hétig tartathatjátok magatokat. Jertek át, míg nem késő, és akkor jósorsotokról gondoskodunk.

Román név.

egykor Temesváron gimnázista.

A levelet átadták a hadnagy urnak, a kenyeret és kétszersültet pedig fölosztották egymás között. Mint a gyerekek a vásárlásnak, vagy nyulkenyérnek, úgy örültek ők is neki. Boldog volt az, kinek egy falatka jutott belőle. Mérgezésre, vagy más efelére dehogyan gondoltunk volna.

A népkonyha.

Levelet irt egy leány a szerkesztőhöz a szegényekért, az éhezőkért. Levelet irt a népkonyháért. Akikhez szólt, meghallották, akiknek szíve helyén egy darab kő kalapál, azt mondták: bolondság, paraszttal nem érdemes kezdeni. A megértők, a jószíviúek az eszme tevékenykedői lettek és alig tiz nap elmúltával, már ebédet adtak a szűkölködőknek. De míg ide jutottak, azért a Pénzért végig kellett házalni még a — jószíviúeket is.

A pénz, amennyi kellett, összekerült. Hogy ki mennyit adott, olvashattuk a kimutatásban. Ebből megtudtuk, kinek milyen a gondolkodása. Hogy így egymás mellett voltak a nevek, akaratlanul is arányosítottunk: ez milyen fukar volt; milyen szép ettől, hogy ennyit ad; ha ez ennyit adott, akkor annak ötszörte többet kellett volna; és így megtárgyalták a városban a jótékony-ság-adóki-vető-társaságai az emberek anyagi viszonyait.

Megállapították, hogy ez vagy az több ezrest szerzett a háboru idejében, tehát sokkal többet kellett volna adnia. Jó. De úgy érzem, valahogy nem így van egészen. Mert az az ember nem szerzett a vagyonnal arányban jötelemet is. Abból talán csak annyija van, mint volt, talán kevesebb. És így érthető, ha sokszor a jószíviú ember, aki átérzi a cél szépségét, többet ad, mint az az ember, akinek csak a pénzből jutott több — véletlenül.

Hagyjuk ezt, hisz a népkonyha már kedd óta osztja az ingyen ebédeket. Semmi felirat, sem cégtábla nem hirdeti, hogy a városházában népkonyha van, mégis odatalált már az első nap is a sok apró gyerek, tipegő öreg. Kik sohse hallgatják a dobszót, hisz ők nem kerülnek meg, vagy nem kerülnek már sorozásra, hamar értesültek az intézményről, mely ő érettek van. Csoportban mennek az utcán a gyerekek, mindnek a kezében lábos és kanál, úgy vonulnak föl a jótékony-ság ebédjéhez.

Szép sorjába lépnek be a szobába és mint kik tudják, mi a rend, előveszik a kis igazoló füzetjüket, melyből azután a napos hölgyek kitépik az — ebédet. Mikor így az ellenőrzéssel végzett a kis apróság, oda áll a lábosával a nagy üsthöz, hol a jóság áldozatkész asszonyai bőven juttatnak neki az izletes ebédből.

Hamarosan elkészültünk a válasszal. Mi is hasonló módon juttattuk el hozzájuk. Kenyeret azonban sajnos, nem küldhettünk. A levél így szolt:

Csábító szavainknak nem hiszünk, fenyegetésektől nem félünk. Jól tudjuk, hogyan bántatok el fogságba jutott testvéreinkkel. Kár gunyolódnotok. Majd ha ti is annyi ideig háboruskodtok, mint mi háboruskodtunk, akkor nektek már betevő falatotok sem lesz. Különbösen igen köszönjük. Majd, ha fogságunkba kerültök megháláljuk.

Hogy azonban a román levélíró meggyőződhessen róla, miszerint mégsem vagyunk egészen körülzárva, tüzeireink másnap olyan agyuzást kezdtek, amilyent még nem kostoltak azideig a romáuk. Egyik lövés a másikat érte. Gyönyörű találatok voltak. Minden gránát a földözékükbe csapott le. S nyomában oly hatalmas földtömeg vágódott föl, mint mikor egy kősziklát valamely nagy vízbe dobnak, vagy mint egy ház kigyuladásánál mikor a füst kitör. Gerendák, deszkadarabok, kövek, emberi testrészek, sőt egész emberek is röpültek a levegőben. Utána jajgatás, ordítozás hallatszott.

Ilyen pontosan még talán sohasem dolgoztak tüzeireink. A bakák a lövészárok tetejére állva lesték a lövéseket. Rövid idő múlva már csak a romjai látszottak a románok előretolt állásának. Bakáink az eredménnyel teljesen megelégedve mondogatták egymásnak:

Küldik a csomagokat a románoknak.

Jani Károly.

* * *

Csámcsogó gyerekek ülnek körül a nagy asztalokat. Erdemes elnézni az evésüket, a hogy átadják magukat az élvezésnek. Öröm nézni a két kis testvért egymás mellett, a mint a nagyobbacska leány eteti a kis öcsését. Megható a kis gyermek szeretete, ki meghagyja a husnak a felét, hogy haza vigye a testvéreinek, de nem tudja megállni, hogy egyet-egyet ne harapjon még az ingerkedő darabocskából.

Aki szűk marokkal adott, vagy nem is adott a népkonyha céljára, azt vezessék el oda a gyerekek közé, hadd induljon meg a szíve a sok boldog evő láttán. Nézzék meg azok is, kik bőkezűen adtak, mert igazi öröm látni jókedvű, jóllakott gyermeket. Kétszáz gyermeket, kinek előbb még sirásra görbült a szája egy falat kenyérért és most a jóllakottság öröme sugárik az arcáról.

Ennek az örömszerzésnek felemelő érzése buzdítja tevékenységre uri asszonyainkat és leányainkat, különösen Csöndes Józsefné és Pollák Adolfné asszonyokat, kik minden délelőttjüket a népkonyhán töltik el, dolgozva, fáradva. Méltó munkatársuk dr. Kovács Vilmosné, ki oly szeretettel vesz részt a szervezés munkájában.

Nagy áldozat ez asszonyainktól és leányainktól: kiszolgálni, megebédeztetni kétszáz gyermeket. Itt mutatkozik meg, hogy a nőben mennyi jóság van, mennyi szervező erő, praktikus gondolkodás.

A két nőgyeleti elnöknőnek, akikre a népkonyha fentartásának egész gondja hárul, segédkeztek az első nap: dr. Kovács Vilmosné, Neményi Gezáne, Bischoff Ilona, Blau Rózi, Anda Juliska; a második nap, szerdán: dr. Lőke Mórné, Horváth Jenőné, dr. Ruff Jenőné, Schwarcz Magda, Zalai Rózi; esütörtökön: dr. Zalai Simonné, Zalai Rózsika, Sebestyén Margit, Perlaki Gus, Széll Ilona és Böske; pénteken: dr. Takács Jenőné, dr. Ruff Jenőné, Hirsch Józsefné, Zyzda Mariska, Hirsch Pirokska; szombaton: Berger Károlyné, Kiss Mancsi, Hoffmann Margit és Ella.

Ez a hölgyesereg foglalatostkodott a héten a népkonyhában. Gyönyörűség volt nézni a kipirult arcú asszonyokat és leányokat, a mint ott kékkötényesen tevékenykedtek, és törődtek a hozzájuk egészen idegen gyermekek sorsával, szeretettel és jósággal. A kétszáz vidám gyermek „köszönöm szépen”-je a legmagasabb elismerés, mely őket fáradásukért érheti.

* *

A népkonyha fentartásához havonként a következő összegeket ajánlották fel újabban: Berger Vilmos 100 koronát, Izr. Nőgyelet 50 koronát, id. Leszner Mórné 30 koronát, Tseppen Jenő, Vajda Nándor, Weisz Béláné 20—20 koronát, Kath. Nőgyelet 25 koronát, Dr. Schönwald Károly, Handlery Gusztáv 15—15 koronát, Makkay Géza 10 koronát, Skultéti Imre, Goldmann Sándor, N. N. Kohn Mórné (szállító) 5—5 koronát, Huppán Gyula, Schwarcz Mór 4—4 koronát, Gvárdián Lajos, özv. Nagy Gyuláné, Zsuhár Józsefné 3—3 koronát, Pauk Ernőné 2 koronát.

Egyszer és mindenkorra adtak: Takács Jenőné, egy vidéki ur Eibeschtz Adolf által, Weitner Adolfné Nemesgulácsról 100—100 koronát, a Gazdasági Takarékpénztár Redl Gusztáv elhalálása alkalmával, korszoromegváltás címén 50 koronát, Freller Adolfné 40 koronát, Fábian János vászolyi esperes, Marton Ignác nemespécseiyi földbirtokos 12—12 koronát, Zsófics Ferenc 5 koronát, Hobok Dávid 4 koronát, Tibola János, Csizmazia János 3—3 koronát. Szemzsky Gyuláné Monostorapátiából 20 koronát, Raickl József 10 koronát.

Takács Jenőné, dr. Lőke Mórné, Hirsch Józsefné zöldséget is szívesek voltak adni, Jung Ádámné pedig konyhafelszerelési tárgyakat.

A mult heti kimutatásunkban a következő hibák voltak: egyszer és mindenkorra, nem havonként, ajánlott föl Dienes Kálmán 40, Gál Miksa 30 koronát. Pollák József nevének kimutatott 4 koronát Szollár Gáspár adta.

Redl Gusztáv. 1853—1917.

Az állami polgári fiúiskola homlokzatára rövid idő alatt harmadszor került fel a fekete lobogó: jelentve, hogy az iskolának ismét gyásza van. Redl Gusztáv, aki 10 évig tanára, majd 29 esztendeig igazgatója volt a gazdasági felsőnépiskolának, illetőleg az ebből alakított polgári fiúiskolának és 40 évet meghaladó állami szolgálat után 1912 ben tért nyugalomba, hosszú szenvedés után f. hó 25 én elhunyt.

Redl Gusztáv tapolcai volt testestől, lelkestől. Itt született ebben a mi élénk városkánkban, amely akkor még alig volt különb a szomszéd falvaknál; ide tért vissza iskoláinak elvégzése és rövid más-vidéki tartózkodás után; itt töltötte ifjúkorát, majd a derék munkálkodásban eltelt férfikort; szülőhelyén élte a nyugalom rövid éveit s itt tért örök nyugovóra.

Fiatalabb korában élénk részt vett a város társadalmi, később pedig inkább annak köz- és gazdasági életében. A 70 es években alig volt műkedvelői előadás, ünnepély, amelyen mint szereplő vagy rendező részt nem vett volna. Iskolánkhoz kötött egyik jutalomdíj-alapítvány keletkezése is az ő nevéhez fűződik. A tapolcai fiatalság, amelynek egyik agilis tagja volt, valami táncmulatságot rendezett s ennek tiszta jövedelmét az ő kezdeményezésére az akkor még felsőnépiskola tanulói részére tették le alapítványul. A gondatlan fiatalság után a komoly férfiek következnek. Tagja lesz a község képviselőtestületének, később pedig polgártársai bizalma a megyebizottsági tagsággal ajándékozta meg. Mint a Gazdasági Takarékpénztár igazgatóságának tagja, részt vesz a város gazdasági életében is.

Alig 21 éves korában kerül a községi gazdasági felsőnépiskolához, ahol a rajzi tanszékét foglalja el. Jó rajzoló, ügyes festő volt. Figyelme, érdeklődése azonban mindinkább a természettudományok felé fordul s elmélyed a természet országainak tanulmányozásában. Kutatja, gyűjti az ősidők emlékeit: a kőületeket, csigákat. Ez irányú munkálkodásának egyik eredménye iskolánk gyűjteményében szemlélhető. Tanulmányozza vidékünk madárvilágát, de legtöbb odaadással a vidék rovarvilágával foglalkozik. Nincs a vidéknek rovarfaja, amelyet nem ismert volna s némely fajról ő állapította meg először, hogy annak képviselői vidékünk faunájához tartoznak. Összegyűjtötte a vidék mezei, erdei virágait s gyűjteményben elhelyezhető egyéb növényeit. Ha iskolánk természetrajzi szertárán végig tekintünk, amely majdnem teljes egészében az ő fáradozásainak gyümölcse: akkor látjuk csak, hogy mennyi önzetlen áldozatkészségbe, időbe, munkába, aprólékos gondoskodásba került az ott elhelyezett anyag összegyűjtése; mennyi szakértelem kellett annak feldolgozásához!

Végtelenül szerette a virágokat, nyíltak bár azok a harasztok, a Csobánc tetején, avagy az ő melegházában. Hogyan ápolta, nevelte, gondozta — szinte kényeztette — kedvenceit a melegházban. Ha azután kinyíltak a pompás virágok: elküldte azokat kedves embereinek. Egy-egy ritka virág kedvéért a harmadik vármegyébe is elment.

Mint tanár sokat tanult, dolgozott. Tanítványai igazságosságáért szerették. A jó tanulók jutalmazására alapítványt is tett.

Mint igazgató a köteleességteljesítés mintaképe. Kollegáival szömben szíves, figyelmes volt. Igen jellemző a következő eset. A 900-as évek elején, amikor még hat osztályú volt az iskola s a tantestület is több tagból állott, a „tanáriban” boldogult Vastagh János kollégánk szokta vinni a szót es bizony megesett, hogy a közigazgatási vagy politikai vitatkozás jól megnyújtotta a tiz percet. Az „Öreg” bosszankodott ezért és szép szóval igyekezett az állapotot segíteni. Azonban ez nem sok eredménnyel járt. Ekkor a tanárok tudtán kívül villamos

csengetyűt vez...
és amikor leg...
perc, megszó...
lármasan és k...
berregője. Az...
dott a tiz pe...
a villamos cs...
míg a fiók-pa...

Az ő igazg...
községi felső...
ez állami polg...
előkészítéséb...
éven át elnöke...
zalamegyei...
igazgató két é...
volt a tapol...
elemi iskoláin...

Kissé zárk...
egyéniesség vo...
aki szavait n...
A külsőséget...
Gondolkozása...
deteit erős...
Határozott s...
elméletekre n...
vissza az aka...
tekintette. Ez...
ezelőtt nyuga...
neki, hogy...
sokáig élvez...
a Mindenható...
sokáig dolgoz...
meg neki é...
korában tért...

Az iskolán...
vel maradand...
sokáig fogják...
ványai és vo...
Nyugodjék

KÖZS

1011—917.

H

Az orszá...

névjegyzéke...

délelőtt 9

tanácsterem

1026—917.

Hadiségé...

főszolgabir...

aki máshov...

az ügy hal...

1023—9

Aki ideg...

az az elől...

gálás vége...

ily munka...

foglalkozta...

1020—191

Zalaszén...

darab sele...

lovak egy...

kára alkalm...

100

E

Ke

HIREK.

A munka és a gazdagság.

***

csengettyűt vezetett irodájából a tanárba és amikor legközelebb nyulni kezdett a tiz perc, megszólalt általános meglepetésre lármásan és követelőn a villamos csengettyű berregője. Azután is, amikor meghosszabbodott a tiz perc, következetesen megszólalt a villamos csengettyű és makacsul berregett, míg a fiók-parlament fel nem oszlott.

Az ő igazgatósága alatt alakult át a községi felsőnépiskola állami intézetté, majd ez állami polgári iskolává. Az átalakulások előkészítésében tevékenyen vett részt. Három éven át elnöke volt a polgári iskolai tanárok zalameyei körének. Mint nyugalmazott igazgató két évig miniszteri iskolafelügyelője volt a tapolcai és balatonfüredi járások elemi iskoláinak.

Kisé zárkózott, nehezen kiismerhető egyéniség volt. Eredeti, szókimondó természet, aki szavait nem igen szokta megválogatni. A külsőséget, formáságot nem kedvelte. Gondolkodása erősen logikus volt; cselekedeteit erős gyakorlati érzék irányította. Határozott szervező képesség, aki az elméletekre nem sokat adott s nem riadt vissza az akadályoktól. Eletszólóját a munkát tekintette. Ezért, amikor ötödik esztendővel ezelőtt nyugalmába vonult, nem azt kívántuk neki, hogy a jól megérdemelt nyugalmat sokáig élvezze, hanem azt, hogy adjon neki a Mindenható erőt, egészséget, hogy még sokáig dolgozhassék. Sajnos, ez nem adatott meg neki és aránylag korán, 65 éves korában tért meg a nagy pihenőre.

Az iskolának adományozott gyűjteményeivel maradandó emléket állított magának. De sokáig fogják őrizni emlékét hálás tanítványai és volt munkatársai is.

Nyugodjék békével!

Kollányi Ödön.

KÖZSÉGHAZABÓL.

1011—917.

Hirdetmények.

Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása április 3-án délelőtt 9 órakor eszközöltetik a tanácsteremben.

1026—917.

Hadisegély panaszokkal kizárólag a főszolgabíró urhoz kell fordulni, mert aki máshova fordul, ide adja le, akkor az ügy halasztást szenved.

1023—916.

Aki idegenből hozat munkásokat, az az előjárásnál orvosi megvizsgálás végett azonnal jelentse be s az ily munkásokat külön csoportban foglalkoztassák.

1020—1917.

Zalaszentmihályon április 1-én 40 darab selejtes ló lesz elárverezve. A lovak egy része mezőgazdasági munkára alkalmas.

Horváth Jenő
Előjegyző.

100 vagon tüzifa
ELADÓ.

Előjegyzéseket elfogad:

Keszler Jenő Tapolcza.

Ebéd után volt, az emberek már siettek a kávéházba a családi asztal mellől, hisz már fél egyet ütött az óra, mikor láttam az orvost kocsin haza jönni. Eszembe jutott: nem is olyan ideálisan szép pályára orvosnak lenni. Más ember már a szórakozásnak él, ő még dolgozik, s talán megkeres tiz vagy husz koronát és mi még is azt mondjuk: szép hivatás.

Ismerek olyan embereket, kik vetek és eladtak, nem dolgoztak így s még is ezeket kerestek. Nem tanultak ennyit, csak merészek voltak: vetek mikor olcsó volt, eladtak mikor drága lett és többet kerestek egy év alatt, mint egy tanár husz évi fizetése. És mi azt mondjuk: jól spekuláltak.

Látok olyan embereket, kik kora reggeltől késő estig szünetlenül dolgoznak, kik a munka emberi maximumát végzik, hogy napjában kétszer ehsenek, hogy családjukat eltarthassák. Ezeket azzal biztatjuk: milyen szorgalmasak... a munka nemesít.

Régi a közmondás, mely így mondja: a munka nemesít. Mindig gyanus volt ez előttem. A munka ilyen fentartás nélkül való dicsérete nem erédhet azoktól, akik arcu verejtékével keresik kenyerüket. Mert ha volna olyan munka, mely nemesít, kell lenni olyan munkának is, amely nem nemesít. Mindjárt meg is jelölhetjük ezt a munkát: elnyomorít az a munka, mely másokat nemesít. A gazdag nemessége az, amely a más verejtékéből tesz. Ez szerint az a munka volna a nemesítő, mely gazdaggá tesz, jó módot ad.

Elfogadjuk igazságnak ezt a megállapítást? Mert az élet ezt mutatja: a gazdagság a nemesség. És ki lett a gazdag ember: akinek „szép a hivatása“, aki „jól spekulált“, vagy aki sokat dolgozik, aki „milyen szorgalmas“?

Kérdések ezek, melyek fölvetődnek mostanában mindazok ajkán, kik gondolkoznak, kik látják, hogy a tanultság, a tudás, az ambíció és az erkölcsi erő, a munka nem elég ahhoz, hogy vagyont lehessen szerezni.

Valami más kell a vagyonszerzéshez, nem ezek az értékek. Meg kell változtatni az iskolás könyvekben a munkáról irt tanulságos olvasmányokat. Meg kell tanítani a gyermekeket, hogy van munka, mely a hivatás szépségével kecsegtet, van munka, mely mindennapi kenyeret ad, van munka, mely nemesít, mely gazdaggá tesz és ez a spekuláció.

Valami szörnyű botlás történt a fejlődésben. A teljesen elcsunyuló élet ez. Keserű a jövőnk képe: elvesz minden, ami szép volt, ami nemessé tette az embereket és nem lesz más, csak pénz és szegénység, spekuláció és munka, háboruban gazdaggá lett, háborútól szegényre lett.

Igen, de mi lesz, ha haza jönnek azok, kik szegényre lettek, kik harcoltak, hogy itthon addig sokan gazdaggá lehessenek? Mi lesz akkor, ha haza jönnek azok, akik azt a munkát tartották nemesnek: a maga megélhetését a maga eszközeivel függetlenül munkáló ember sorsa az igazi és méltó emberi sors.

Mi lesz akkor, ha hazajönnek azok, kik szegények maradtak? Meghajolnak talán az új igazságok előtt, elismerik talán a gazdagság nemességét?

Tőlük várjuk a fejlődésünk irányítását, tőlük várjuk a munka szépségének visszahelyezését az oltárra. A munka a legszebb imádság, mondtuk régen. Igen imádság, melyre nem jön felelet, könyörgés, mely nem talál meghallgatásra — ma.

Siessetek haza, Ti, a lövészárkok lakói. Jöjjetek, hozzatok új igazságokat ebbe a pénztől, a gazdagodás vágyától megmérgezett régi világba.

Kitüntetés *Schwarcz* Henrik a 31. honv. gy.-ezred hadnagya, békében a Balaton-melléki Takarékpénztár könyvelője, megkapta a harmadik kitüntetését a napokban, a Signum Laudist a kardokkal.

Meghalt *Redl Gusztáv* nyug. isk. igazgató. Lapunk külön cikkében emlékezünk meg elhunyt *Redl Gusztáv* nyugalmazott tapolczai polg. isk. igazgatóról, ki már hosszabb idő óta betegeskedett. Betegsége a múlt hónap közepén ágyba döntötte és a kínos szenvedéstől március hó 25-én váltotta meg a halál. Temetése március 27-én volt, amelyen nagyszámu ismerősei, volt tanítványain kívül az állami polg. fiu és leányiskola és elemi iskolák tanulói is résztvettek. A családi gyászjelentésen kívül a Tapolczavidéki Gazdasági takarékpénztár is adott ki gyászjelentést, mely intézetnek alapító igazgatósági tagja volt.

Zsirszükséglet fedezése. Nemcsak lisztben, hanem zsirban is hiányt szenvedünk. A közéletmezési bizottság ezért egy kérvényt nyújtott be Zalavármegye alispánhelyetteséhez, hogy tegye lehetővé Tapolczán a zsír-szükséglet fedezhetőségére hízott sertések beszerzését. Hisszük, hogy ezen közérdekű kérvény alispánhelyettesünknel kedvező elintéztést nyer.

Tavaszi. Március 21-ike óta tavasz van — a naptárban, de nem a természetben. Itt van már a szeszélyes április, ettől jót nem várhatunk, mert szeszélyessége a hozzá fűzött kellemetlenségeket rendszerint beváltotta. Lassan indul meg e miatt a külső munka, pedig mennyit kell elvégeznünk kisebb, gyengébb erővel. Az erős akarat és kitartó munkakedv mindezen akadályokat is képes azonban legyőzni, ha bennünk van a hazaszereget, amely ma minden munkánknak kell, hogy rugója legyen. A föld ma az erőnknek forrása, táplálója az akaratnak, az elszántságnak. A föld termésere olyan szükség van, mint a levegőre, az áldott magyar talaj jóságát, mellyel vérrel pecsételt szerelmünkért fizet, háláljuk meg azzal, hogy nem bánunk vele mostohán, hogy munkánknak adjuk bizonyosságát iránta való köteletségünk megértésének. A háborút a fegyverek ereje és a frontok mögött élő polgárság kötelességtudása dönti el. A földet meg kell védeni fegyverrel és meg kell művelni szerszámmal. Ez most mindnyájunk közös érdeke, de egyszersmind legszentebb kötelessége.

Adományok a népkönyvházak. Ft. Fábrián János vászolyi esperes-pébános, Marton Ignác nemespecselyi földbirtokos 12—12 koronát, Reickl József 10 koronát és Hobok David 4 koronát adtak át szerkesztőségünknek a népkönyv házára. Az adományokat az illetékes helyre juttattuk.

Nyilvános köszönet. — A Vörös-Kereszt Egyesület tapolczai fiókja emberbaráti céljaira özv. Keszler Gyuláné urnő 30 koronát volt szíves adni. Kegységéért fogadja hálás köszönetünket. Az Elnökség.

Eladó gyümölcsfa van még Tapolcza község faiskolájában, alma, körte és cseresznye oltvány. Darabja minőség szerint 1 K. 1 K. 20 fillér. Az eladás a faiskolában történik.

Felhívás a gazdakör tagjaihoz. Mindazon gazdaköri tagok, akik korpát jegyeztek és a múlt héten át nem vettek, iparkodjanak azt a gazdakör titkárnál holnap átvenni, mert ellenkező esetben a többi tagoknak osztják szét.

Fiuiskolai tanárok a leánypolgári iskolában. A vallás és közoktatásügyi miniszter rendeletére *Alpár Mór* fiupolgári iskolai tanár a természetrajzot, *Buday Lajos* tanár pedig a szabadkézi rajzot tanítja a tapolczai polg. leányiskolában.

Mikor végződik az iskolaév? A szülőket igen érdekli, hogy mikor lesz vége az idei tanévnek. A közoktatásügyi miniszterium most adta meg arra a választ, amely szerint a vizsgákat május végén tartják meg s a nagy szünet június elsőjével kezdődik és három teljes hónapig fog tartani. A jövő iskolaév a rendes időben, szeptember hónapban fog kezdődni.

Adakozzunk a népkonyhának! Az éhező gyermek vagy munkaképtelen beteg kínos fájdalmat enyhíteni kötelesség; kettős kötelesség ma. Edes öröm jót cselekedni. Ezt tegye, mindenki pénz és természetbeni (élelem) adományozással. A pénz adományokat lapunk kiadóhivatala, a természetbeni adományokat *Csöndes Józsefné* urnő fogadja el.

Felirat báró Kürthy Lajoshoz. A Tapolczi Közélemezési Bizottság felirt báró *Kürthy Lajoshoz*, az Országos Közélemezési Bizottság elnökéhez, kérve, hogy Tapolczián és a tapolczi járásban az előbbi lisztadagolást visszaállítsa. A felirat kifejti, hogy a jelenlegi hatósági lisztellátás oly csekély, hogy az nemcsak a szellemi munkával foglalkozóknak kevés, hanem annál inkább elégtelen a nehéz munkát végző szülő- és mezei munkásnak, — másrészt nem is méltányos, mert az ország legtöbb vidéken még mindig a nálunk előbb érvényben volt lisztadagolás van, sőt még megyénkben sem egyenlő az, mert vannak járások, amelyekben a régebben megállapított hatósági ellátás van. A felirat sürgős intézkedést kér, és hisszük, hogy az abban felhozott érvek elég nyomosak arra nézve, hogy a jelenlegi helyzet, minél előbb orvosoltassék.

Községi gyűlés. Tapolcza nagyközség képviselőtestülete március hó 25 én tartott gyűlésen a községi választások igazoló választmányába *Horváth János* és *Cséby Árpád* megválasztottak. *Marton Gyula* és *Mofzer Endre* képviselőket pedig a választmányba leendő kinevezésre főszolgabirónak javaslatba hozták. A bérleti összeggel hátralebban lévő községi bérloket ügyvéd által felszólíttatni, esetleg beperelni határozza. Az önkéntes tűzoltók részére tűzvész és gyakorlat alkalmával 2 korona, — az éjjeli őrnöknek pedig 1 korona díjat állapít meg. A megyei utakra a kőhordást, a közérő kirendelésének nehézségei miatt, fuvarosokkal eszközölteti. — *Horváth János* és *Farkas Sándor* rendőrök drágasági pótlékát havi 20 koronára emeli. — A galic ára különböztetésénél felmerülő összeget ideiglenesen a takarékpénztárból veszi föl a község, amit a szőlőtulajdonosoktól a kamatokkal együtt fog a község beszédni. — Tudomásul veszi a jéggyári telek, a tanárkerti részletek eladásában kelt községi határozatok jóváhagyását, — a kőház kertjének javítását és a veszprémi káptalanak az elhunyt püspök halála alkalmával kifejezett részvétért küldött köszönetét. — A népkonyha részére tüzelőfát engedélyez.

Az új bevonulások. A legutóbb besorozott 24—45 éves népfelkelők bevonulására vonatkozó, megjelölt rendelet szerint az 1872—1891 évi születésű népfelkelők, amennyiben a legutóbbi szemlén alkalmasnak nyilvánítottattak, *április 16-án* tartoznak katonai szolgálatra bevonulni.

Kiírták a pályázat az alispáni állásra. Zalavármegye hivatalos lapjában kiírták a pályázatot az alispáni állásra, mely évi 6400 korona kezdőfizetéssel és a megyeházán természetbeni lakással van egybekötve. A pályázati kérvényeket április hó 8 ig kell benyújtani Zalamegye főispáni hivatalához. Az alispáni állásra, hír szerint egyedül *Kolbensehlag Béla* vármegyei főjegyző fog pályázni s így megválasztása egyhangú lesz.

Rakoncátlan suhancok. A múlt heten néhány éretlen, neveletlen suhancz éjnek idején végig ordított az utcákon és a város több házának ablakát bevették. Azonban a rendőrségnek sikerült a jómadarakat elcsípni és a bíróságnál följelentették nemcsak éjjeli csendháborításért, hanem idegen vagyon rongálásáért is. Ha nem volnának még fiatalok, kipellengéznők, de ez menti őket ettől, de attól nem, hogy megérdemelt büntetésüket elvegyék és az okozott kárt megtérítsék.

Adakozzunk a tapolczi Erzsébet-kórházban ápolt hős katonáink javára!

Könyv és mosoly.

Nem gyászol az, ki gyászát el nem rejti,
S jajongva hirdet bú, vagy bánatot,
Az szenved csak, ki könnyét titkon ejti,
S ajkán a jajszó régen megfagyott.
S nem az a mély gyász, mit bús fátyol hirdet,
Színes szivárvány könnycseppből leszen:
Duhajkodással sokszor bánt az minket,
Kinek a szíve gyászos sírverem!

Ha van gyötrő kín, melynél egőbb nincsen,
A néma kín az mindenek felett?
Oh! hány szerezne könnyet drága kincsen,
S zokogna szívből, míg — színből nevet!
Ha van terhe, mely elviselhetetlen,
A titkolt bú az mindenek között,
Mikor sajgó seb marjul föl szivedben,
S — mosoly ül halvány ajkaid fölött!

... Nevetni, sírni egy Isten tanított,
Örömré, búra egy Isten teremt,
Sírj hát, ha sorsod mély buba taszított,
A könny ilyenkor enyhülést jelent,
S neved is, hogyha szíved is nevethet,
Oh! a mosolygást ne titkold soha!
Ki tudja? szíved hány könnyel fizet meg
Egy mosolyért, mely nem röppent tova!

E. Z.

A menekült sorsa. Az oláh betöréskor futott mindenki, ki merre tudott, hogy legalább nyomorult életét megmenthesse. Oh de hányan voltak és vannak olyanok, hogy éppen menekülésük közben szerették a gyilkos kórt. Elveszve öveitől hányódtak, vetődtek, hideg földön, erdőn hálva, éhesen, fázva. Ilyenkor lopódzott beléjük a gyilkos kór. Így járt a mi menekült székely családunk is. Egyik fiuk a 15 éves gyermek ifju a menekülés fejvesztett zavarában elmaradt szüleitől. Hosszu és kinteljes szenvedés után betegen került a nagyváradi menházba. A hozzánk menekült szülők három hónapig semmit sem tudtak gyermekükről, míg végre a helyi bizottság vezetőségének sikerült a gyermek hollétét megtudni. Szülő és gyermek örült a viszontlátásnak. Ha a hozták betegen, elsorvadva a menekülés közben szerzett kórtól, itt hon halt meg, a szülők szerető karjaiban, de távol az otthontól, távol a szülőföldtől. Talán mégis a szebb, a boldogabb jövő álmával szállt el lelke a székely ifjunak, aki haza jött az idegenbe, de szülei körébe hazajárta meghalni. Tegnap délelőtt temették el a menekülés áldozatát a 15 éves Tamás Józsefet. A szegény apa gyermeke temetésén sem vehetett részt, mert őt meg talán a gyermekéért szenvedett aggodalom, fájdalom miatt széhhűdés érte. Együtt érzünk a fájdalomban a szegény menekült családdal, de kötelességünk, hogy az ő szenvedésüket enyhítsük, ami talán még tudj' Isten meddig tarthat.

Nyilvános köszönetek.

Dr. Deák Jenő főorvos ur 10 koronát adományozott egyesületünk javára, melyért hálás köszönetet mond, a Tapolczi Kath. Jótékony Nőegylet nevében

Csöndes Józsefné
elnök.

Vincellér keresztetik és iratai kéretnek.

Szily Kálmán

1—5

cs. és kir. kamarás,
Morgány u. p. Gelse.

Kiadó

külön bejárati, butorozott szoba, Domaniczky Sándornál.

345/3.—1915. szám.

Hirdetmény.

A zalaegerszegi kir. törvényszék felhívja mindazokat, akik Takács Jenő volt tapolczi közjegyző biztosítékára az 1886. évi VII. t.-c. 40. §-a értelmében törvényes zálogjoggal bírnak, hogy követeléseiket a kir. törvényszékhez három (3) hó alatt jelentsek be, mert különben azok tekintetbe vétele nélkül fog a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

Zalaegerszeg, 1917. március 24.
Horváth sk. elnök, dr. Tuskés Dezső sk. kir. törvényszéki bíró, dr. Zeke Gyula sk. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Fábián
irodatiszt.

Balatonalmádiban 1164 □-öl

háztelek eladó.

3 ik telek a fürdőtől.

Bővebbet
Pruska Ede
Győr, vagongyár.

Szent-György-hegy kerületén,

szőlőt munkára

felelőrszben felvennék.

Kovács István
diskai hegyen.

Szent György-hegyi

szőlőmet

3 holdas, melyen urasági pince is van

szabadkézből eladom.

Cser Istvánné
Tapolcza.

Eladó ház.

Mersits József féle ház Kossuth Lajos utca 22. szám alatt azonnal eladó, bővebbet Saruga Antalnál, Bacsányi utca 1 szám.

A tapolczi határban levő összes réteimet és

szántóföldeimet

szabadkézből

eladom,

vagy esetleg részben

bérbeadom.

Hirsch Lipót.

Nyomatott
LÓWY B. könyvnyomdájában,
Tapolcza.